

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. De manifestatione sui apud Confessarios & Superiores. Thema. Effunde sicut aquam cortuum. Thren. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA XLI.
DE MANIFESTATIONE SUI.
EXHORTATIO I.

Ostendit à Subditis tentationes, defectus, Pœnitentiæ opera,
devotionis exercitia ac virtutes Superioribus manifestanda esse.

T H E M A.

En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt. Cant. 3. 7.

V E L

Nullam debent celare tentationem, Reg. 41.

Ociæ Sponsæ magnificenti-
am ac splendorem Salomonis, lau-
dibus celebraturæ, inter cetera magnalia
lectulum ejus apud sponsam deprædicant,
dum in Cantico Canticorum c. 3. 7.
inquit: *En lectulum Salomonis sexa-
ginta fortes ambiunt, ex fortissimis Israël,
omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi:
Uniuscuiusque ensis super femur suum,
propter timores nocturnos.* In sensu literali,
Rex Salomon ejusmodi stipatores
habuit sexaginta, quemadmodum

David Parens ejus triginta numeravit,
qui eum diu noctisque custodirent,
quomodo hodie dum Helvetii Ponti-
ficem, aliósque Principes custodiunt.

At in sensu mystico ac tropologico.
Verus Salomon est Christus Dominus,
Salvator noster, Rex pacificus; cujus
lectulus (ut S. Gregorius & Venerabilis
Beda docet) est Anima quieta, à rebus
terrenis & Mundi tumultibus separata,
quæ fluctus passionum edomat, ut pace
& tranquillitate gaudeat. In ejusmodi
Animâ, Deo deditâ, & à mundo avulsâ,
Christus Dominus velut in molli lectulo
requiescit: quam & 60. fortes ambiunt,
curaque

curaque solerti custodiunt. At quinam illi? Fortes hi sunt Angeli (ait Aponius) qui nos custodiunt. Fortes, inquit Philo Carpathius, sunt Sancti, tum in Mundo viventes, tum Beati in celo, qui meritis, verbis & exemplis suis nos tutantur. Verum ad intentum nostrum, Fortes sunt (ut exponit S. Gregorius & Cassiodorus) Superiores, Doctores, Instructores, & Conscientiae Directores, qui pro animabus sibi commissis vigilant, easque ab hostibus ac tentationibus defendunt: *Omnes ad bella doctissimi*: in bello enim spirituali adversus Mundum, Carnem, Daemonem, perquam sunt periti. *Omnes tenentes gladios*: Sed quosnam? Gladius est verbum Dei: *Vivus est enim sermo Dei, penetrabilior omni gladio accipiti*. Ad Ephes 6. 13. Gladius est Oratio, qua fugantur timores nocturni: Gladius est mortificatio, aliaque media & alexipharmaca spiritualia. His igitur fortibus pro nobis vigilantibus, curamque nostri gerentibus, si illis candidè & sincerè, ut exhortatione præcedente exposuimus, mentis nostræ arcana aperuerimus, securè dormiemus, & quiescemus, quare sicut priore dictione manifestationis condiciones & virtutes; ita in præsentī materiam, seu res manifestandas exponemus.

I.
Mani-
festandæ
sunt tenta-
tiones.

I. Lectulum veri Salomonis, id est, animam Deo consecratam, hostes infernales tanquam Leones rugientes circumant, ut devorent, inquietent, & tentationibus suis ad peccata pertrahant: Unde vigilandum est Superioribus & Directoribus, ut defendant, & timores nocturnos expellant: *Uniuscuiusque ensis super femur suum*

propter timores nocturnos. I. e. Nocturni timores sunt insidiæ tentationi occultæ (ait S. Gregorius L. 10. Moral. c. 3. & 4.) quo autem pacto Superiores ac Directores occultas hæcæ retundent insidiæ, nisi hæ ipsi aperiantur? Unde S. Ignatius Reg. 41. *Nullam debent celare tentationem, quam Præfetto verum spiritualium, vel Confessario, vel Superiori non aperiant*. Nequam spiritus id habent proprium, ut omnes quidem; sed non uniformiter omnes tentent: Observant enim loca congrua, tempora apta & singulorum naturas, ut ad sum, quos tentant, consensum pertrahant: callidè enim arte unicuique, Deo permittente, secundum gradum suum ad decipiendum, laqueos tendunt: Incipientes namque (ut docet S. Laurentius Iulianianus L. de discipulis c. 12.) *impugnant de difficultate spiritualis belli, de austeritate vite, de asperitate continentie, de memoria præteritarum delictorum, de affectione Parentum, de solatione & amicorum lascivâ conversatione, de inobedientia Statûs, de tentatione & laborum impugnatione, de multorum casu, qui perierunt, nec perseverarunt, & de impostibilitate perseverantia usque ad vite terminum*. At quid in hæc luctâ consilii? Nullam debent celare tentationem, quam non aperiant. Si aperiantur duntaxat, collabescet.

Nec solum Tirones novellos in via Domini impugnant Tartarei Spirituum, verum etiam (ut pergit idem S. Laurentius Iulianianus) *Contra Professores nimio furore bacchantur, nam adversarios omnium tentationum genera (si permisi sunt) irruere faciunt. Pronos ipsos ad iracundiam, ad elationem, ad gulam, & ad profligandamque vitia reddunt; præcipue vero*

ad fornicationem: non diebus, non noctibus ab illis secedunt: & tanquam rugientes, siveque leones, sine ulla requie infestissimi milibus Christi generose certantibus, quoquo modo eos impingant in consensus delictorum. Imò nec viros perfectos deserunt tentationum impetus, & quidem longè graviores & vehementiores, contra eos non raro insurgunt. Ut Sanctus Antonius, Sanctus Hilarion, Sanctus Macarius, aliique Sancti experientia dedicere. Ac quid in omnibus solatii ac remediis? Non minimum est, quod suggerit Sanctus Ignacius: *Nul- lum debent celare tentationem, quam non aperiant.* Modò aperiant, illico in nihilum recidet: & lectulus Sponsi, (scilicet anima iusti) turbatus, agitatúsque tranquillabitur, ac ope fortium, Directorum & Superiorum, ad bella doctissimorum, pace perfruetur.

Præreligis autem gravior censenda est tentatio Religiosi, sive Tiro, sive proficiens, sive etiam perfectus fuerit, si Cacodæmon ei persuaserit, omnia esse celanda, nec Superiori aperientis esse stygias versutias. Tu, inquit, ipse iam nosti, quid responsi Superior daturus sis; parumque id tibi proderit: vel: Superior te tentatis, imò perfectis, ac pueris annumerabit, si ejusmodi res trivolas, similesque quiescillas ei detexeris. Contra hunc stygis assultum, sciat Asceta, nullà alià ratione, cõlium Sathanæ amplius referari, quàm vitiosà hujusmodi taciturnitate. Spiritus enim tenebrarum, cum hujusmodi anima, absque interpellatore ullo, liberrimè agit, quidlibet persuadet; &

velut piscem hamo, aut volucrem captam filo circumducit: cum nullo alio vitio, remediis omnibus, ita aditus intercludatur. Quare Sanctus Basilus Reg. fus. disp. resp. 46. hunc errorem dissuadens dictum Salomonis, Proverb. c. 18. allegat: *Qui non medetur sibi ipsi (cum facile queat revelando morbum curare) frater est sua opera dissipantis.* Quanta superbix est, exultimare, suam sibi, sine duce prudentiam, sapientiamque sufficere? Quanta atrogantix est credere, responsum sibi à Prædè dandum, jam tum sibi liquere? Verbum Superioris, Verbum Dei est, qui verbulo plus potest, quàm alii cunctis viribus: ipsi sunt fortes, & ad bella doctissimi, tui curam gerentes, & te in timoribus nocturnis defendentes; ut experientia Serapion expertus est, dum panis furto, revelato, illico Dæmon fugatus est. Cassian. coll. 2. c. 11.

II. At nihilne præter tentationes, lectuli tui custodibus à te detegendum est? Interroga Sanctum Ignatium, qui mox tibi reponet. *Totam animam integre manifestandam esse: nec solum defectus aperiendo, sed etiam penitentias, mortificationes, devotiones ac virtutes omnes, idque cum desiderio directionis, casu quo à rectitudine defleceretur. Primò igitur detegendi defectus, sive habituales illi, sive actuales fuerint: habituales, dico vitia ad peccatum inclinantia: actuales verò opera ipsa vitiosa; in quæ prolabimur. Hujus autem manifestationis causa facilè patet: Ut nimirum conscientix nostræ Director, simulque Medicus, media convenientia præ-*

II.
D. lectus.

Yyy scribat,

scribat, & alexipharmaca tribuat, tum pravis habitibus abnegandis, tum actibus pravis præveniendis opportuna. Nos ipsi in rebus propriis cœcutimus; defectus nostros non cernimus; aut perpetam excusamus; vel instar agrorum Medico carentium, crebrò medicamina inconvenientia usurpamus; ideòque sanitati minimè restitumur. Verè & præclare S. Joannes Climacus gradu 4. de obed. *Qui cœcum duce, pastore gregem, vie ignarum ductore, infantem patre suo, agrorum Medico, gubernatore navem destituit; utriusque periculum parat. Qui verò sine Patris consilio, contra spiritus nequam pugnare nititur, ab illis occiditur.* Notat ut hoc Ven. P. Bernardinum Realinum, opinione sanctimonie celebrem in Societate nostra virum, qui quot hebdomadis, Tironis instar, Superiorem adibat, rationem animi redditurus; suos in charta notatos defectus ferens; & quidquid interiorem spectabat curam, exponens, atque in omnibus ejus arbitrio acquiescens. Tannerus in vita p. 496. O quam anima ejusmodi, mollis, gratissimè est lectulus, in quo sponsus securè quiescat! Quam turâ defluit undâ phaselus, quæ vigili Rectore gubernatur!

III.
Fornica-
na.

III. Vigiles & lectulicustodes etiam advigilare necesse est ut in jejniis, mortificationibus, ac operibus pœnosis, modus servetur, & excessus caveatur: sicut enim ubique laquei, ubique pedicæ, teste S. Ambrosio, *Multi laquei, quasque ingredimur: Laquei in corpore, laquei in lege.* 4. in cap. 4. Lucæ. Ita quoque laquei in epulis, laquei in jejniis,

laquei in deliciis, laquei in operibus pœnosis delitescunt: quare ne ab avaritia avernali capiamur, & strangulemur; opera quoque pœnosa conscientie arbitris detegenda sunt; etiam illa, quæ facultate illorum obimus; ut illis constet, num modo conveniente, ac secundum concedentium intentionem ea usurpemus: deinde num profectui nostro spirituali, nocumento, an adjuvamento existant. Latet enim laqueus, & suspectus habendus est impetus ille, aut impulsus, ad ingentes, invidiosaque corporis afflictiones, & jejniis præsertim, si absque licentia suscipiantur. Quid enim aliud hoc laqueo intendit Diabolus, nisi ut ad Ordini laebore, Apostolicæque, circa proximi salutem, functiones inutiliter reddat, majusque bonum sufflammet. Potissimum verò illaqueare solet, ante Ordinis ingressum, jejniis, vigiliis, corporisque castigacionibus valde addidit, qui in ordine, consueta solum opera pœnitentiæ obeuntes, laxiorem vivendi rationem suscepisse sibi videntur. Verùm hujusmodi nosse oportet dictum Apostoli 1. ad Tim. 2. *Corporis exercitatio ad modicum valet; pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, & futura.* Corporis exercitatio, aut castigatio, regulæ repugnans, vel Superiore inficio, invitòque suscepta ad modicum valet. Pietas autem ad omnia utilis. Pietas autem est, juventutem timorem Domini docere; pietas est, pro concione populum à vitis deterrere, atque ad virtutes incitare: pietas est, quovis modo Dei gloriam & moralium

talium salutem procurare; ne JESU Sanguis pretiosus fructu suo frustretur. Nolle præterea illos oportet, vetam & præcipuam mortificationem ac penitentiam, in abnegatione iudicii & voluntatis propriæ; nec non passionum, vitiorumque affectuum subjugatione positam esse; atque adeo, in eo, quod in ipsis operibus pœnolis obeundis, non suam, sed alterius voluntatem sequantur. Hæc ratione sexaginta fortibus advigilantibus, lectulus anime, securitate gaudet, spondone celesti amœnam præbet quietem.

IV. Verum num etiam in devotionis exercitiis, timores nocturni, insidie occultæ hostis tartarei, laqueique timendi? Si Augustino credimus, ubique laquei & decipulae. *In medio laqueorum ingrederis.* Eccli. 9. 20. Ignorant, ait S. Doctor, in Psalm. 141. *quis in medio laqueorum ingrederis? Quid est in medio laqueorum, in via Christi? Et hinc laquei & vini: laquei à dextris, laquei à sinistris: laquei in prosperitate, laquei in adversitate.* Ita sanè etiam in pietatis & devotionis operibus, insidie Dæmonum & laquei. Ideoque sive in devotionis actibus adsint gustus & dulcedines, sive ariditates; sive consolationes, sive desolationes, conscientie arbitris aperienda sunt; in illis ne efferramur, & irretiamur laqueo superbiæ, in his ne deiciamur ac præcipitemur, in laqueos desperationis & dissidentia. Exponenda igitur, orationes, meditationes, illustrationes, inspirationes, affectus, proposita: complures

enim, ut vitæ Patrum perhibent, ab Angelo Sathanz delusi, deceptique fuere, uti & hodie dum nonnullis accidit, præcipuè per consolationes: quibus in animi elationem eriguntur, existimantes se jam sanctimonie apicem attingisse, cum vix fundamentum vitæ Religiosæ, mortificationisque locarint. Quare delusio est, existimare, non rectè succedere meditationem, nisi solatiorum mel degustetur: delusio est, censere preces malè institui nisi lacrymarum dulcium imbres fundantur: delusio est, illo tempore precationi insistere, quo ab obedientia, vel somnus vel labor præcipiter. In omnibus enim his quid humani generis hostis aliud intendit, nisi ut obedientie ordo perturbetur; aut orans immodicâ capitis, pectorisque constrictione utrumque lædat, atque ita debilitet; ut postmodum ab oratione penitus desistere cogatur, & ad Ordinis munia ineptus reddatur?

V. Denique ipsæ etiam virtutes, operaque bona, ex S. Ignatii mente, sunt manifestanda: nam & in his laquei, in his foveæ in quas incidere dubia & perplexitates, quibus nos Dæmon involvere; avia & devia, in que possumus declinaro. *Est via que videtur homini justa, novissima autem ejus deducit ad mortem.* inquit Sapiens, Prov. 14. 12. Diabolus enim transfiguratur se in Angelum Lucis. & vitia sub virtutum specie suadere assidue nititur: ut ait Sanctus Laurentius Justinianus L. de disc. c. 12. Nam sub colore zeli, furorem inserit; sub justitiæ imagine crude-

V.
Virtutes.

Y y 2

crudelitatem; sub velamine charitatis, carnalem affectionem; sub prae-textu honoris DEI, privatam laudem; & sub desiderio salutis animarum, praedicationis officium suadet, ut quaeratur. Hortatur etiam ad praedicationes, ad saecularium conversationem, & ad virorum, mulierumque indistinctam colloquutionem; illud Apostoli commemorans: *Omnibus omnia factus sum, ut omnes lucrifaciam.* 1. Corinth. 9. In his omnibus latent fraudes & inimicorum laquei formidabiles, quibus capiuntur qui carent prudentia & elatum habent cor. O quot, qui jam inter astra, nidos suos collocasse videbantur, occasione fraternae charitatis, in lutum carnalis concupiscentiae turpiter corruerunt! Quot temporibus nostris fuerunt & sunt, qui tanquam ardentes lampades & mundi luminaria lucebant coram hominibus; paulatim ex frequenti saecularium conversatione & confabulatione tepesfacti, ad pristina opera saecularis vitae miserabiliter redierunt! ita Sanctus Laurentius Justinianus.

Manifestanda idcirco sunt etiam virtutes, ne sub specie virtutum in vitia deflectamus, & sub palliolo charitatis, in sordes carnalis concupiscentiae ruamus; & sub integumento divini honoris, propriam laudem, inanemque gloriolam venemur. Vicina sunt vitia virtutibus: quare monet Sanctus Hieronymus Epist. adversus Luciferianos: *Conveniat unusquisque cor suum. & in omni vita inveniet, quam rarum sit, fidelem animam inveniri, ut nihil ob glo-*

vite cupiditatem, nihil ob vanum suum minimum faciat. Neque enim statim, qui jejunat, Deo jejunat; aut extendens manus, Deo operatur; Deo suadet. Vicina sunt vitia virtutibus; difficile est, Deo vitam esse contentum. Ne igitur fallamur, aut decipiamur; vitae duce opus est; periculosum aut certe parum tutum est, viam longinquam ingredi, quam magis quam his expertus: quanto igitur magis in via ad aeternitatem, maxime longinquae ductore opus erit, ne exorbitemus. Hunc verò Ducem, si in dubiis conluerimus, si arcana nostra retexerimus, haud sine Divina Bonitas, nos a rectitudine & medio virtutis, in alterutrum extremum deviare.

Non possum, quin ipsiusmet Sancti Ignatii exemplo hos Sathanae laqueos, ad Tironum omnium cautelam declarem. Hic enim sub vitae melioris exordium, visus est in omnibus praesentis, quia sese non aperuit, impeditur. Nam 1. sensit vehementissimas tentationes, vanae gloriae stimulos, desperationem virium, ad vitam tanto rigore continuandam; sed vel maxime & molestissime scrupulis à Damone exagitatus Tiro Christi fuit; adeo non nisi avertens à se Deum, à quo aeternum esset perdendus, cogitare posset; & quodammodo violenter, ad vitam aut praecipitio, aut ferro, aut laqueo abrumpendam, impelleretur. Totus ibat in lacrymas, rugitus & clamores; in caelum ad Deum vociferans, inde ut aliquid sibi opis adesset, quam frustra ab hominibus quaereret. 2. Absque consilio arbitri conscientiae suae, admi-

admirabiles assumpsit poenitentias, tri-
duana & quatrigena jejunia, humi-
cubationes, cilicia, flagellationes, vi-
gilias, orationes, meditationes septem
horarum: quibus vires ita prostravit,
sanctitatemque pessumdedit, ut animo
linqueretur & vitæ periculum adiret.
3. Visa est tandem illi pia vis, quam
de aliquo Sancto legisse meminerat,
DEO adhibenda, decrevitque tamdiu
cibo abstinere, donec liberationem.
à DEO afflicti miserente, exorasset:
& produxit à Sabbatho usque ad Sab-
bathum alterum, nec panis quidem
mica, aut aquæ stillâ admisâ. Et
progressus erat ulterius nisi conscientia
Director, rem edoctus, vetuisset:
cepus imperium, simul secuta est Igna-
tio plena animi tranquillitas. Tanne-
ras in vita pag. 4. Ecce quàm potens
remedium, in momento, omnia Dæ-
monis tentamenta retundendi: Dire-
ctoris imperium plena tranquillitas
sequitur.

Quapropter, Dilectissimi, quando-
quidem anima nostra veri Salomonis,
Christi Domini nostri, lectulus est,
quem tot fortes ambiunt, gladium
tenentes, & ad bella spiritualia doctis-
simi, his viris fortibus, Superioribus
inquam, Præfectis Spiritus, & animæ
gubernatoribus, nos ex asse commit-
tamus; in dubiis & perplexitatibus ad
eos confugiamus; tentationes, defe-
ctus, poenitentias, devotiones, & vir-
tutes, perspicuè illis manifestemus;
sensumque nostrum ac iudicium, illo-
rum iudicio submittamus, quos Christi
Domini loco tenemus, ac fideliter iis
obtemperemus: quod si fecerimus;
omnes tentationes, scrupulos, anxie-
tates, pericula feliciter evademus, Dia-
bolique astutias ac technas declinabi-
mus; contra quosvis timores nocturnos
tuti, securique erimus, & feliciter
ad perfectionem ac patriam
cœlestem prope-
rabimus.

